

BROEDVOGELS VAN EINDE GOOI IN 2015

19 november 2015, verbeterd 7 december 2015

Juun de Boer

Rien Rense

Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken
Natuurmonumenten

BROEDVOGELS VAN EINDE GOOI IN 2015

Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken

Postbus 1028

1200 BA Hilversum

broedvogels@vwggooi.nl en www.vwggooi.nl

Subgroep Avifauna, werkgroep Broedvogels

Op verzoek van Natuurmonumenten

In samenwerking met SOVON Vogelonderzoek Nederland

Uitgave: VWG 246

Hilversum, 7 december 2015

Tekst: Juun de Boer en Rien Rense

Foto's: auteurs

© Copyright 2015. Vogelwerkgroep het Gooi en Omstreken, Hilversum.

DANKWOORD

Het huidige rapport was er niet geweest zonder enthousiaste bijdragen van velen. In de eerste plaats natuurlijk de groep waarnemers die in de loop van het voorjaar al vroeg op pad waren : Anco Driessen, Anouk Jansen, Carel de Vink, Dirk Prop, Frits Wolfswinkel, Gert Uittenboogaard, Jan Mooij, Wouter Rohde en de beide coördinatoren. Verder natuurlijk Boswachter ecologie en ruimtelijke ordening van de Beheereenheid Gooi en Vechtstreek van Natuurmonumenten, Annemieke Ouwehand. Zij heeft ons van veel informatie over het gebied voorzien, o.a. tijdens de introductiewandelingen. Tenslotte moet hier de pachter van boerderij Einde Gooi de heer Van der Woude worden genoemd die ons gastvrij op zijn bedrijf ontving en veel vertelde over de natuurgerichte bedrijfsvoering.

SAMENVATTING

De Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken heeft in 2015 op verzoek van Natuurmonumenten het landgoed Einde Gooi op broedvogels geïnventariseerd. Het gaat om een zeer afwisselend landgoed van ca. 150 hectare op de overgang van de Gooise natuurgebieden en het Noorderpark. De ornithologische en andere natuurwaarden (o.a. dassenburchten) van dit gebied zijn al in meerdere inventarisaties sinds eind jaren 60 vastgelegd.

De inventarisatie is uitgevoerd volgens de SOVON-methode voor broedvogelonderzoek. Het gebied is 11 keer bezocht. De inventarisatiegegevens zijn ingevoerd op de website van SOVON. Daarna zijn volgens de SOVON-richtlijnen de territoria per soort geautomatiseerd bepaald (autoclusteren).

Er zijn 48 soorten broedvogels met territoria vastgesteld:

Soort	Territoria	Soort	Territoria	Soort	Territoria
Nijlgans	1	Winterkoning	39	Glanskop	5
Wilde Eend	1	Heggenmus	4	Kuifmees	4
Havik	1	Roodborst	41	Zwarte Mees	9
Sperwer	1	Gekraagde Roodstaart	1	Pimpelmees	45
Buizerd	4	Roodborsttapuit	1	Koolmees	46
Meerkoet	1	Merel	48	Boomklever	29
Holenduif	12	Zanglijster	11	Boomkruiper	38
Houtduif	4	Grote Lijster	6	Gaai	4
Koekoek	1	Grasmus	1	Zwarte Kraai	4
Kerkuil	2	Zwartkop	43	Raaf	1
Bosuil	1	Fluiter	9	Spreeuw	3
IJsvogel	1	Tjiftjaf	24	Huismus	1
Zwarte Specht	1	Fitis	5	Vink	52
Grote Bonte Specht	27	Goudhaan	17	Groenling	2
Kleine Bonte Specht	2	Grauwe Vliegenvanger	5	Goudvink	3
Witte Kwikstaart	2	Bonte Vliegenvanger	4	Appelvink	3

Hoewel met 48 soorten nog steeds van een in ornithologisch opzicht rijk gebied gesproken kan worden (bij de aanliggende gebieden Zwarte Berg, De Zuid en Hoorneboeg zijn bij recente inventarisaties 37, 36, resp. 30 broedende soorten waargenomen) is er toch sprake van een achteruitgang ten opzichte van eerdere inventarisaties zoals die van 1971 en 1989 met ruim 60 resp. 52 soorten. Bij de niet meer waargenomen broedvogels gaat het voor een deel om soorten die in het algemeen in ons land onder druk staan – o.a. patrijs, veldleeuwerik, wielewaal, zomertortel, spotvogel. Maar er zijn toch ook een aantal opvallende afwezigen als boeren- en huiszwaluw, turkse tortel, tuinfluiter, ekster en kauw. Bij de soortbeschrijvingen en de conclusies zal daar nog wat dieper op worden ingegaan.

Sinds de aanvang van de bij de samenstellers bekende inventarisaties zijn er niet minder dan 78 soorten broedvogels op Einde Gooi waargenomen.

INHOUDSOPGAVE

Dankwoord	3
SAMENVATTING.....	3
INHOUDSOPGAVE.....	4
1. Inleiding	5
2. Het gebied	5
2.1 Ligging, oppervlakte en eigendom	5
2.2 Terreinbeschrijving en beheer	6
3. Werkwijze bij de inventarisatie	8
3.1. SOVON methodiek voor broedvogelonderzoek	8
3.2 Uitvoering van de inventarisatie.....	10
4. Resultaten.....	12
4.1 Overzicht van de in 2015 vastgestelde broedvogels en territoria.....	12
4.2 Overige waargenomen vogelsoorten	12
4.3 Overige fauna en flora	13
4.4 Vergelijking met eerdere inventarisaties van broedvogels en ontwikkelingen	13
5. Bespreking van de resultaten per soort	16
6. Conclusies.....	32
7. Geraadpleegde bronnen.....	33
BIJLAGEN	34
Bijlage 1: Overzicht waarnemingen broedgevallen	34
Bijlage 2: Overzicht waarnemingen niet-broedgevallen en zoogdieren.....	35
Bijlage 3: Voorbeeld autoclusteringkaart met waarnemingen voor de grote bonte specht	36

1. INLEIDING

Natuurmonumenten heeft de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken gevraagd om het landgoed Einde Gooi op broedvogels te inventariseren.

De inventarisatie is in het voorjaar van 2015 uitgevoerd. Hierbij is de SOVON-methode voor broedvogelonderzoek gevolgd. Op die methode zal in hoofdstuk 3 verder worden ingegaan.

De resultaten van het onderzoek staan in dit rapport.

In het rapport zijn ook gegevens van eerdere inventarisaties opgenomen en deze zijn vergeleken met de situatie in 2015. In enkele van deze rapporten o.a. die van 1972 en 1989 is uitgebreid op de aard en geschiedenis van Einde Gooi ingegaan. Daarom zal in dit rapport slechts summier op die aspecten worden ingegaan (zie VWG-rapporten 1972 en 1989, nr. 15 resp. 67; Jonkers, D.A. et al.). Bovendien is er door Natuurmonumenten een uitgebreide Natuurvisie voor Einde Gooi 2006-2024 opgesteld waarin eveneens op aardkundige, cultuurhistorische, landschappelijke aspecten e.d. is ingegaan (Einde Gooi, Natuurvisie 2006-2024, Natuurmonumenten, 2006, 's-Graveland)

2. HET GEBIED

2.1 Ligging, oppervlakte en eigendom

Einde Gooi is een landgoed gelegen op de overgang van de “hoge” zandgronden van Het Gooi naar het veenweide- en plassengebied ten noorden van Utrecht. Het gebied is onderdeel van de Utrechtse Heuvelrug en heeft daarmee tal van kenmerken van een stuwwallandschap. Op de hieronder weergegeven kaart is mooi te zien dat Einde Gooi aan alle kanten grenst aan andere waardevolle agrarische, natuur- en bosgebieden: in het zuiden en westen de polders deel uitmakend van het Noorderpark en het Vechtplassen-gebied, in het noorden de bossen en heide van de Zwarte Berg en de Hoorneboegsche heide en meer naar het oosten uitgestrekte bosgebieden van Hilversum De Zuid en de Lage Vuursche. Tegelijkertijd moet worden vastgesteld dat er meerdere barrières zijn in de overgang naar genoemde gebieden door verschillende wegen: de A27 en de Utrechtseweg in het oosten, de Noodweg van Hollandse Rading naar Loosdrecht in het noorden en de (veel bescheidener) graaf Floris V-weg in het zuiden. Ecologische verbindingen - dassentunnels en de imposante recente natuurbruggen over A27 en Utrechtseweg -, compenseren de door die wegen toegebrachte schade enigszins.

Vanwege de ligging in de nabijheid van Vliegveld Hilversum is er met name in de weekenden sprake van geluidhinder. Dit lijkt overigens eerder belastend vanuit recreatief oogpunt dan voor de natuurwaarden.

Het landgoed is ruim 150 hectare groot en eigendom van Natuurmonumenten.

Na ontginningen vanaf 1837 van de voormalige Erfgooiersgronden – grotendeels heide met wat kleinere bosjes - waarbij het gebied in drie blokken werd verdeeld, was het hele gebied vanaf 1852 eigendom van de familie Insinger. In 1976 werd Einde Gooi door Natuurmonumenten verworven. De graslanden zijn onder “natuurvoorwaarden” verpacht.

Figuur 1: Fotokaart van landgoed Einde Gooi en het geïnventariseerde gebied

2.2 Terreinbeschrijving en beheer

Het gebied is zeer afwisselend en bestaat uit gevarieerde bosopstanden, graslandpercelen, enkele kleinere akkers vooral t.b.v. de aanwezige dassenpopulaties, poelen, sloten en verschillende opstallen waaronder twee boerderijen en een landhuis uit de 19^e eeuw. Verspreid over het landgoed zijn tal van aardkundig, natuurwetenschappelijk en historisch van belang zijnde landschapselementen aanwezig waaronder een zgn. slingerpad in het zuidoosten en een aarden wal van noord naar zuid, die nog een oude blokgrans aangeeft. Ook zijn de restanten van een laatmiddeleeuwse grenswal tussen het Sticht en Holland, op de overgang naar het Noorderpark, zichtbaar.

De beheerstrategie voor Einde Gooi is gericht op het verwezenlijken van een “natuurlijk cultuurlandschap”. Het beheer van het gebied is vooral gericht op het zoveel mogelijk verhogen van de natuurwaarden binnen de mogelijkheden die het behoud van de cultuurhistorische elementen biedt (Natuurvisie 2006-2024, blz. 25 e.v.).

Er is veel aandacht voor het behoud van de oude bomen en lanen op het landgoed die samen met het aanwezige dode hout veel schuil- en nestgelegenheid bieden voor tal van vogels. Op de akkers laat men een deel van het gewas staan ten behoeve van de das. Ook andere soorten, zoals vogels, hebben daar uiteraard profijt van. Binnen het gebied is met name in de graslanden aan de zuidwestzijde sprake van kwel, deze graslanden bieden dan ook uitstekende kansen voor de ontwikkeling van vochtige, bloemrijke natuurwaarden.

Het bos behoort tot het natuurdoeltype “voedselarm droog bos”. Het bestaat vooral uit eiken- en grove dennenopstanden, afgewisseld met beukenbos. Ook zijn er stukken met lariks, fijnspar, douglas, berk en Amerikaanse eik. Zoals zal blijken bieden al die verschillende boomsoorten perspectief voor specifieke daarvan afhankelijk vogels. Hier en daar is nog wat meer open bos waar ook nog wat heide te vinden is. Het beheer is erop gericht de variatie en leeftijdsopbouw binnen het bos te vergroten. Zo worden er op verschillende plekken open plekken gemaakt wat de variatie ten goede komt, en worden

lariks, douglas en Amerikaanse eik langzamerhand omgevormd tot een meer inheems bostype. Ook worden op verschillende plaatsen meer geleidelijke en structuurrijke boszomen ontwikkeld.

Figuur 2: De weilanden in het westen

Wat betreft de recreatie ligt Einde Gooi (nog steeds) in de luwte van de aanzienlijke bezoekersstromen in de aangrenzende bos- en natuurgebieden van het Goois Natuurreservaat. Voor de fauna is dat uiteraard van groot belang. Het landgoed is op een enkel rustgebied na vrij toegankelijk op wegen en paden, en met honden aan de lijn. Het beheer is er op gericht de rust ook in de toekomst te waarborgen. Wel maakt de natuurvisie melding van onderzoek naar de mogelijkheid van een pad voor fietsers en ruiters over de Huydecoopersweg, een zandpad langs het zgn. Tienhovensch Kanaal in het westen van het gebied. Dat zou de druk op dat deel van Einde Gooi natuurlijk wel vergroten. De toekomst van Vliegveld Hilversum is ongewis. Voor Einde Gooi is dat van belang: de ecologische verbinding met het plasseengebied en de waardevolle graslanden in het westen is afhankelijk van die ontwikkelingen.

Figuur 3: Het landhuis bij de boerderij

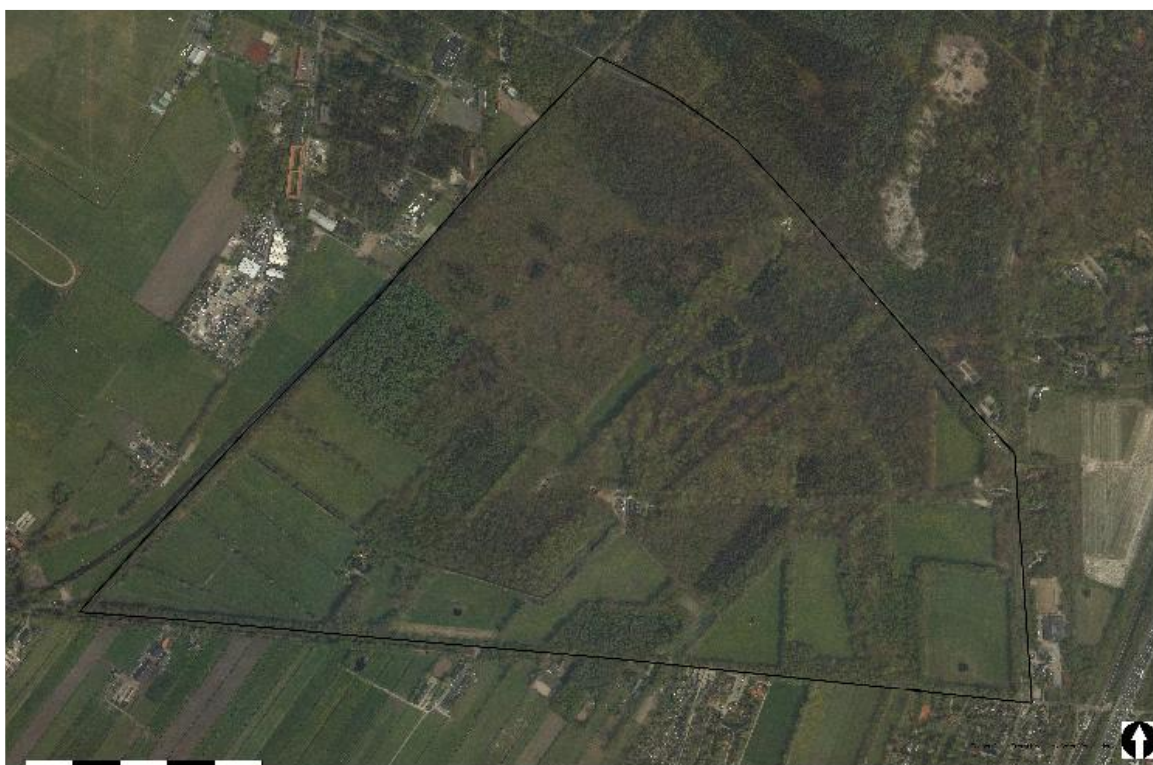
3. WERKWIJZE BIJ DE INVENTARISATIE

3.1. SOVON methodiek voor broedvogelonderzoek

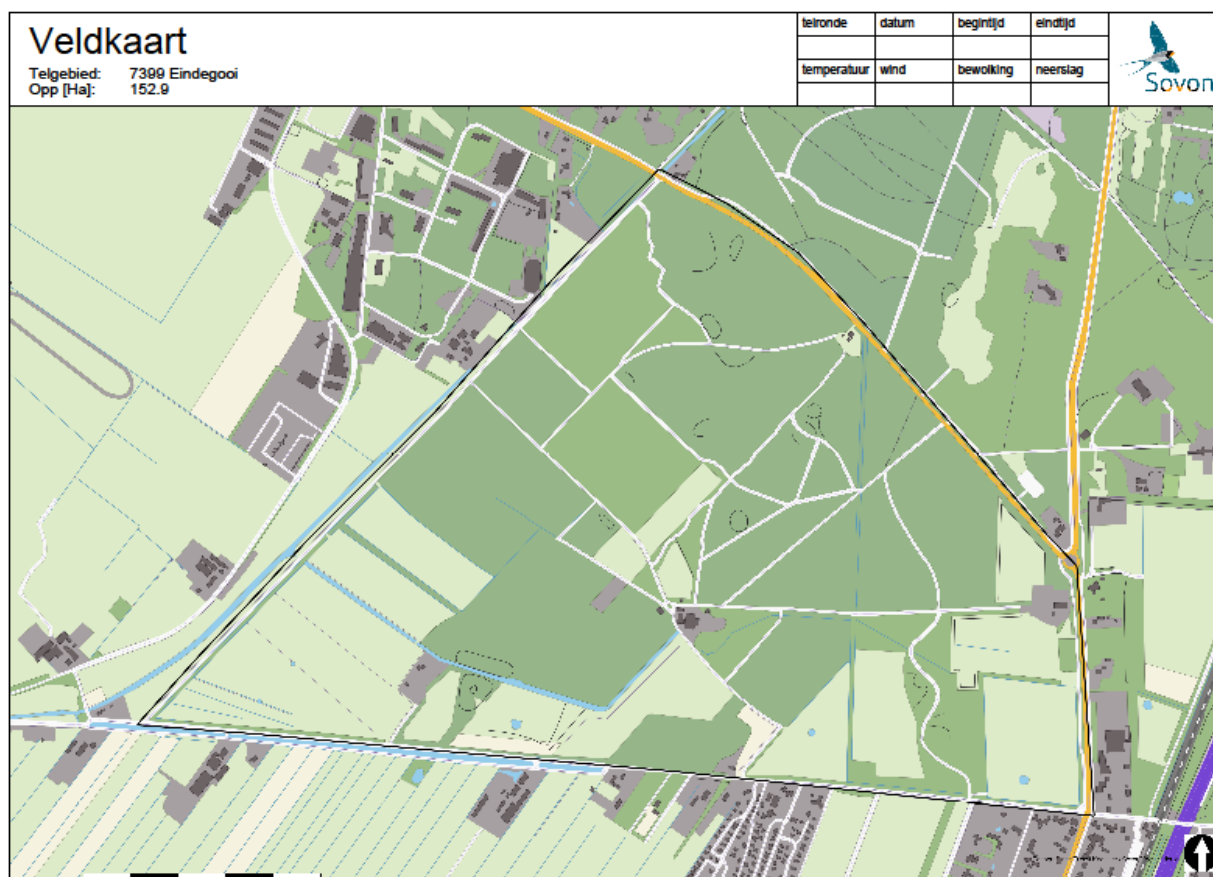
De inventarisatie is uitgevoerd volgens de SOVON methodiek voor broedvogelonderzoek. De resultaten zijn ingevoerd op de SOVON website en geautomatiseerd verwerkt.

Door SOVON is een digitale veldkaart verstrekt, waarop na ieder bezoek de gegevens met stippen per soort worden geregistreerd. De digitale kaart staat in Figuur 4. en eigendom van Natuurmonumenten.

Na ontginningen vanaf 1837 van de voormalige Erfgooiersgronden – grotendeels heide met wat kleinere bosjes - waarbij het gebied in drie blokken werd verdeeld, was het hele gebied vanaf 1852 eigendom van de familie Insinger. In 1976 werd Einde Gooi door Natuurmonumenten verworven. De graslanden zijn onder “natuurvoorwaarden” verpacht.

Figuur 1

Figuur 4: SOVON Veldkaart van Einde Gooi

Bij het invoeren moet per waarneming ook een broedcode worden toegekend.

Alle waarnemers zijn gemachtigd om gegevens in te voeren.

De waarnemingen worden volgens de SOVON richtlijnen geautomatiseerd verwerkt: het autoclusteren. Het programma bepaalt de territoria van de broedvogels.

De uitkomsten kunnen in verschillende vormen worden weergegeven, o.a.:

- In een Excel tabel met per soort en per bezoek de waarnemingen en het aantal territoria (zie de bijlagen 1 en 2)
- In een pdf-bestand voor alle soorten met per soort een kaart met daarop de territoria (zie de kaartjes in 5. Bespreking van de resultaten per soort)
- In een pdf bestand voor alle soorten met per soort de waarnemingen per bezoek en de toegepaste clustering (zie het voorbeeld in Bijlage 3: Voorbeeld autoclusteringkaart met waarnemingen voor de grote bonte specht).

Voor de SOVON methode in plaats van de in de VWG gebruikelijke methode van broedvogelkartering.nl is gekozen om de gegevens in een voor Natuurmonumenten goed toegankelijke landelijke database op te slaan en om ervaring op te doen met deze landelijk gebruikelijke methodiek.

De SOVON methodiek is goed bevallen. Aanvankelijk was het wennen aan de vele mogelijkheden, maar daarna ging het invoeren van gegevens vlot. De presentatie van de resultaten biedt verschillende mogelijkheden, en was goed toepasbaar bij het schrijven van dit rapport.

Figuur 5: De SOVON methodiek (bron: Sovon website © Gert-Jan Bos)

3.2 Uitvoering van de inventarisatie

De inventarisatie is begeleid door Annemieke Ouwehand, boswachter ecologie en ruimtelijke ordening van de Beheereenheid Gooi en Vechtstreek van Natuurmonumenten. Zij heeft twee introductiebezoeken aan het gebied begeleid, en gezorgd voor documentatie, kaartmateriaal en een vergunning. De vergunning stond toe om het gebied ook buiten de paden te doorkruisen.

Bij SOVON is het gebied geregistreerd door Jan-Willem Vergeer.

Juun de Boer en Rien Rense coördineerden het onderzoek binnen de VWG en schreven het rapport.

Voor het onderzoek is het gebied opgedeeld in een westelijk en een oostelijk deel. Per deel is de inventarisatie uitgevoerd door twee personen. Meestal zijn de delen op dezelfde dag bezocht.

De waarnemers en de bezoeken waarvan gegevens zijn ingevoerd staan in Tabel 1.

Nr.	Datum	Starttijd	Eindtijd	Type	Waarnemers West	Waarnemers Oost
1	21 mrt	6:00	10.00	Zon op	Rien Rense, Frits Wolfswinkel	Juun de Boer, Carel Vink
2	6 apr	6:10	9.00	Zon op	Jan Mooij, Gert Uittenboogaard	Juun de Boer, Anouk Jansen
3	18 apr	6:00	8.30	Zon op	Rien Rense, Gert Uittenboogaard	Anco Driessen, Dirk Prop
4	2 mei	5:30	8.00	Zon op	Anouk Jansen, Jan Mooij,	Anco Driessen, Wouter Rohde
5	15 mei	5.10	8.20	Zon op	Rien Rense, Wouter Rohde	
6	16 mei	5:10	7.10	Zon op		Anouk Jansen, Carel Vink
7	30 mei	5.00	7.30	Zon op	Rien Rense, Frits Wolfswinkel	Juun de Boer, Anco Driessen
8	4 juni	21.00	22.30	Avond	Dirk Prop, Rien Rense: weilanden west	
9	5 juni	6.15	8.30	Ochtend	Dirk Prop, Frits Wolfswinkel, Juun de Boer: weilanden west	
10	13 juni	6.30	9.00	Ochtend	Anouk Jansen, Dirk Prop	Juun de Boer, Jan Mooij,
11	28 juni	7.30	10.00	Ochtend	Anouk Jansen, Dirk Prop	Juun de Boer

Tabel 1: Overzicht van via SOVON ingevoerde bezoeken aan Einde Gooi

4. RESULTATEN

4.1 Overzicht van de in 2015 vastgestelde broedvogels en territoria

In 2015 zijn op Einde Gooi 48 soorten broedvogels met territoria vastgesteld. Een overzicht hiervan staat in Tabel 2. In 'Bijlage 1: Overzicht waarnemingen broedgevallen' staan de waarnemingen per inventarisatieronde.

De meest voorkomende soorten (met meer dan 10 territoria) zijn: holenduif, grote bonte specht, winterkoning, roodborst, merel, zanglijster, zwartkop, tjiftjaf, goudhaan, pimpelmees, koolmees, boomklever, boomkruiper en, meest voorkomend, de vink.

Ook zijn een aantal Rode Lijst-soorten waargenomen: kerkuil, koekoek, raaf.

Vier van de waargenomen broedvogels staan op de z.g. Oranje lijst –d.w.z. een overzicht van vogels waar door Vogelbescherming Nederland een zgn. early warning voor is afgegeven: deze soorten zitten in de gevarezone en zullen als de achteruitgang niet kan worden gekeerd de komende jaren op de Rode lijst terecht komen. Het gaat om grote lijster, kuifmees, spreeuw en zwarte mees.

Soort	Territoria	Soort	Territoria
Nijlgans	1	Grasmus	1
Wilde Eend	1	Zwartkop	43
Havik	1	Fluiter	9
Sperwer	1	Tjiftjaf	24
Buizerd	4	Fitis	5
Meerkoet	1	Goudhaan	17
Holenduif	12	Grauwe Vliegenvanger	5
Houtduif	4	Bonte Vliegenvanger	4
Koekoek	1	Glanskop	5
Kerkuil	2	Kuifmees	4
Bosuil	1	Zwarte Mees	9
Ijsvogel	1	Pimpelmees	45
Zwarte Specht	1	Koolmees	46
Grote Bonte Specht	27	Boomklever	29
Kleine Bonte Specht	2	Boomkruiper	38
Witte Kwikstaart	2	Gaai	4
Winterkoning	39	Zwarte Kraai	4
Heggenmus	4	Raaf	1
Roodborst	41	Spreeuw	3
Gekraagde Roodstaart	1	Huismus	1
Roodborsttapuit	1	Vink	52
Merel	48	Groenling	2
Zanglijster	11	Goudvink	3
Grote Lijster	6	Appelvink	3

Tabel 2: Vastgestelde soorten broedvogels (48) met het aantal territoria

4.2 Overige waargenomen vogelsoorten

Bij het onderzoek zijn 6 soorten maar een enkele keer waargenomen. In Bijlage 2: Overzicht waarnemingen niet-broedgevallen en zoogdieren" staan deze waarnemingen per inventarisatieronde vermeld. Voor deze soorten is met inachtneming van de SOVON-criteria geen territorium vastgesteld. Het betreft: houtsnip, turkse tortel, staartmees, ekster, putter en kruisbek.

Soorten die binnen de periode buiten het kader van deze inventarisatie, bijv. door derden, zijn waargenomen en als potentiële broedvogel aan te duiden zijn: waterhoen, ooievaar, putter, staartmees, kleine karekiet, rietgors en groene specht (Bron: Waarneming.nl).

Tenslotte zijn er uiteraard doortrekkers gesignaleerd, o.a. een (zingende!) keep op 21 maart (Bron: Waarneming.nl).

4.3 Overige fauna en flora

Voor wat betreft de zoogdieren: zie het overzicht in Bijlage 2: Overzicht waarnemingen niet-broedgevallen en zoogdieren.

Verspreid over het landgoed is sprake van vier vitale dassenburchten.

Figuur 8: Dassenburcht op Einde Gooi

Vos, ree en haas voelen zich gezien het aantal waarnemingen eveneens goed thuis op Einde Gooi. Ook zijn er in de beschreven periode waarnemingen van rode eekhoorn, boommarter en bosmuis. (Bron: Waarneming.nl).

Daarnaast is Einde Gooi belangrijk voor andere soortgroepen: reptielen en amfibieën (ringslang, hazelworm, kleine watersalamander o.a.), insecten, vlinders, libellen. Op verschillende plaatsen zijn goed ontwikkelde bosmierenhopen te vinden.

4.4 Vergelijking met eerdere inventarisaties van broedvogels en ontwikkelingen

Broedvogelinventarisaties hebben op Einde Gooi sinds de jaren zestig meerdere malen plaatsgevonden. Zeer waardevol om de stand van de broedvogelbevolking over de laatste decennia te kunnen vergelijken zijn de inventarisaties van 1969, 1970 en 1971, gebundeld in een rapport van 1972 (Een natuurhistorische schets van het landgoed Einde Gooi; uitgave Vogelwerkgroep Het Gooi e.o., 1972, 15; Jonkers, Klein, Rijnja). De resultaten (aantal broedgevallen) van de ons bekende inventarisaties staan samen met die van 2015 in Tabel 3.

In dit rapport wordt niet ingegaan op het nestkastenonderzoek dat op Einde Gooi in vele jaren heeft plaatsgevonden.

In het genoemde rapport van 1972 kon met recht worden gesteld: “Een ornithologisch paradijs, zo zouden we Einde Gooi wel kunnen noemen.” (pag. 27). De rijkdom van die jaren -64 broedende soorten- wordt niet meer gehaald, maar met 46 soorten broedvogels is er nog steeds sprake van een

Broedvogels van Einde Gooi in 2015

rijk gebied. Zeker als we de in de aangrenzende gebieden de laatste paar jaar aangetroffen aantallen in aanmerking nemen: De Zuid (200 hectare) 36 soorten, 681 territoria; Zwarte Berg (67 hectare) 37 soorten, 465 territoria en Landgoed Hoorneboeg (13 hectare) 30 soorten, 191 territoria. De bijzondere ligging op de overgang van het stuwwallandschap naar het veenweide- en plassengebied, de vele gradiënten binnen het gebied, de afwisseling van verschillende bostypen zijn daar ongetwijfeld de oorzaak van. Ook de rust ten opzichte van andere gebieden is van grote betekenis.

Sinds de aanvang van de bij de samenstellers bekende wat uitvoeriger inventarisaties zijn er niet minder dan 78 soorten broedvogels op Einde Gooi waargenomen.

	Jaar door	1969 VWG	1970 VWG	1971 VWG	1979 VWG	1980 VWG	1988 Voor prov	1989 VWG	2000 SOVON	2015 VWG
nijlgans		0	0	0	0	0	0	0	0	1
wilde eend		2	3		3	3	+	2	0	1
bergeend		0	0	0	0	1	0	1	0	0
buizerd		0	0	0	1	1	1	3	0	4
sperwer		1	0	0	0	0	1	1	2	1
havik		0	0	0	1	1	1	1	2	1
boomvalk		1	1?	0	0	0	0	0	0	0
torenvalk		1	1	1	1?	0	0	0	0	0
patrijs		2	2	2	0	0	0	0	0	0
fazant		22	17	ca.20	+	+	+	+	0	0
waterhoen		3	3	3	0	0	0	1	0	0
meerkoet		4	4	4	0	0	0	0	1	1
kievit		3	5	5	0	0	0	0	0	0
houtsnip		0	1?	0	0	0	0	0	0	0
holenduif		3	2	2	5	8	4	7	13	12
houtduif		40	43	ca.40	9	25	+	14	?	4
zomertortel		12	11	ca.10	1	2	0	0	0	0
turkse tortel		0	1	1	1	2	+	0	0	0
koekoek		1	1	1	1?	0	0	0	0	1
bosuil		1	1	1	1	1	0	2	3	1
ransuil		1	1	1	0	0	0	0	2	0
kerkuil		0	0	0	0	0	0	0	0	2
ijsvogel		0	0	0	0	0	0	0	0	1
groene specht		3	3	3	1	1	1	1	2	0
grote bonte specht		13	15	12	13	20	20	20	17	27
kleine bonte specht		1	1	1	1	1	2	5	6	2
zwarte specht		1	1	1	1	1	1	1	1	1
veldleeuwerik		2	3	3	0	0	0	0	0	0
boerenwaluw		7	9	8	4	8	0	2	0	0
huiswaluw		0	0	0	2	1	0	0	0	0
boompieper		1	1	1	1	6	4	1	1	0
witte kwikstaart		6	4	4	1	3	+	2	0	2
winterkoning		51	43	ca.46	19	38	+	52	?	39
heggemus		3	4	4	1	0	+	1	0	4
grote lijster		3	4	4	1	5	2	4	2	6
zanglijster		36	36	ca.35	6	10	+	17	?	11
merel		82	76	ca.75	45	48	+	67	?	48
gekraagde roodstaart		24	23	23	9	5	2	6	1	1
roodborsttapuit		0	0	0	0	0	0	0	0	1
roodborst		51	51	50	28	46	+	95	?	41
kleine karekiet		0	0	0	0	0	2	0	0	0
spotvogel		3	4	4	0	2	0	0	0	0
zwartkop		3	2	3	8	8	3	7	24	43

Broedvogels van Einde Gooi in 2015

Jaar door	1969 VWG	1970 VWG	1971 VWG	1979 VWG	1980 VWG	1988 Voor prov	1989 VWG	2000 SOVON	2015 VWG
tuinfluiter	20	18	18	1	5	1	6	3	0
grasmus	3	5	5	1	1	1	0	0	1
fitis	25	23	24	10	20	+	12	5	5
tjiftjaf	47	49	ca.45	15	22	8	35	17	24
fluiter	1	1	1	0	3	6	4	0	9
goudhaan	15	17	17	2	12	11	15	21	17
vuurgoudhaan	4	2	2	0	0	0	0	0	0
grauwe vliegenvanger	3	3	3	6	5	5	4	9	5
bonte vliegenvanger	1	1	0	2	2	2	2	1	4
koolmees	51	48	58	29	40	+	66	?	46
pimpelmees	27	24	25	12	23	+	46	35	45
zwarte mees	11	13	13	2	6	4	12	?	9
kuifmees	10	8	8	3	2	2	16	?	4
glanskop	6	3	6	ca.1	1	3	5	?	5
matkop	3	5	4	1?	1	8	12	?	0
staartmees	6	7	7	1	1	2	2	0	0
boomklever	3	2	2	2	12	16	10	21	29
boomkruiper	13	19	11	10	18	15	36	50	38
geelgors	0	1	1	0	0	0	0	0	0
putter	0	0	0	0	0	3	0	0	0
kneu	0	0	0	0	0	+	0	0	0
appelvink	1	1	1	0	0	0	1	3	3
groenling	2	4	4	0	0	+	0	0	2
goudvink	1	1	1	2	0	0	1	2	3
vink	27	27	20	20	27	+	49	?	52
huismus	25	32	30	+	+	+	1	?	1
ringmus	22	28	28	0	0	0	1	0	0
spreeuw	53	min.100	min.120	14	28	+	30	?	3
wielewaal	1	1	1	1	1	1	1	0	0
raaf	0	0	0	0	0	0	0	0	1
zwarte kraai	3	3	3	1	9	+	15	4	4
kauw	9	6	7	6	9	+	8	5	0
ekster	6	5	5	3	6	+	6	?	0
gaai	19	12	12	4	5	+	11	6	4

N.B. In 2000 lijken een aantal veel voorkomende soorten niet geteld, dit is aangegeven met een ?
+ komt uit de eerdere inventarisaties en betekent: is waargenomen maar onbekend hoeveel.

Tabel 3: Broedgevallen in 2015 en bij de eerdere inventarisaties

Figuur 9: Broedgeval van de grote bonte specht

5. BESPREKING VAN DE RESULTATEN PER SOORT

In deze paragraaf zijn de waargenomen broedvogels per soort beschreven. Elke stip op de stippenkaartjes staat in het centrum van het territorium. De stippenkaarten zijn bepaald met de autoclustering van SOVON. Op de kaarten staan ook de waarnemingen per inventarisatieronde. De kaarten zijn in verband met de overzichtelijkheid en de omvang van het rapport verkleind. Een voorbeeld van zo'n kaart staat in Bijlage 3: Voorbeeld autoclusteringkaart met waarnemingen voor de grote bonte specht.

Nijlgans

Nijlgans 1 territorium

1 territorium

V.w.b. het te prefereren habitat worden nijlganzen de laatste jaren steeds minder kieskeurig. Gras, water in de nabijheid en een bospartij zijn voldoende. Het vastgestelde territorium op Einde Gooi is tegen die achtergrond dus niet opmerkelijk. Vanaf 1982 komt de soort voor op de s'-Gravelandse landgoederen. Bij de eerdere inventarisaties van Einde Gooi is de nijlgans echter nog niet waargenomen als broedvogel. Een primeur dus.

Wilde Eend

Wilde Eend 1 territorium

1 territorium

De soort bleef i.t.t. eerdere inventarisaties beperkt tot 1 territorium.

Havik

Havik 1 territorium

1 territorium

Het landgoed is bij uitstek een geschikt habitat voor deze jager: veel wat hoger naald-, loofbos. De aanwezigheid van de havik heeft vaak invloed op de aan/afwezigheid van soorten als boomvalk, ransuil, bosuil, sperwer, groene specht maar ook houtduif, ekster en kauw. In het Gooi en het Vechtplassengebied kwamen de laatste jaren dichtheden voor die, aldus de Atlas van de Noord-Hollandse broedvogels, tot de hoogste van Europa behoren: 2 tot 12 paar per 100 km². Het jaar 2015 was vlg. med. Roofvogelwerkgroep het Gooi, een zeer matig jaar voor de havik in het Gooi.

Sperwer

1

Sperwer 1 territorium

Bij het laatste bezoek is wel een nest waargenomen, maar geen broedgeval geconstateerd. Uiteindelijk is het nest gevonden door de ringers van de vogelwerkgroep. De jongen zijn ook geringd. Sinds 1988 broedt de sperwer weer op Einde Gooi. In de jaren zeventig en tachtig ontbrak de sperwer.

Buizerd

4 territoria

Buizerd 4 territoria

Ook deze soort is sinds de jaren tachtig in de Gooi en Vechtstreek sterk toegenomen. Van 7-10 paren in 1981 tot meer dan 100 paren rond 2009. De aanwezigheid van een havikenterritorium heeft op deze soort nauwelijks invloed. Merkwaardig is de autoclustering zeer dicht bij elkaar van de twee territoria in het meest zuidelijke deel. Het betreft waarnemingen aan het begin (bezoeken 1, 3 en 5) en aan het eind (bezoeken 7, 8, 10) van het onderzoek. Mogelijk zijn het twee broedgevallen op dezelfde plaats. Er is overigens geen nest gevonden. Bij boerderij Blokhoven (rechts) is wel een nest gevonden.

Meerkoet

1 territorium

Meerkoet 1 territorium

Begin jaren 70' was sprake van 3 broedparen. Na die periode is de soort als broedvogel niet meer waargenomen. In 2000 is voor het eerst weer een broedpaar aangetroffen. De sloten in het zuidwestelijk deel lijken op zich een goed broedbiotoop.

Holenduif

Holenduif 12 territoria

12 territoria

De holenduif doet het de laatste jaren goed op Einde Gooi. Vanwege de gunstige habitat en het hoge reproductievermogen tot wel 4 legsels per jaar, ziet de toekomst er goed uit voor deze soort. De veel voorzigtiger leefwijze ten opzichte van de houtduif, maakt deze duif tot een moeilijker prooi voor roofvogels, m.n. havik.

Houtduif

Houtduif 4 territoria

4 territoria

Een opmerkelijk lage territoriumdichtheid ten opzichte van eerdere jaren. De invloed van de havik, voor wie de houtduif een zeer gewilde prooi vormt, is hier naar alle waarschijnlijkheid debet aan.

Koekoek

Koekoek 1 territorium

1 territorium

Een moeilijke soort vanwege het bijzondere broedgedrag en de gewoonte om in een ruim gebied rond te zwerven. Bovendien is de soort landelijk kwetsbaar, sinds de jaren zestig is de soort gehalveerd. Oorzaak wordt gezocht in de achteruitgang van waardvogels maar ook minder voedselaanbod.

Kerkuil

Kerkuil 2 territoria

2 territorium

In de kerkuilenkast in de open stal van boerderij Einde Gooi heeft een paar, helaas zonder resultaat dit jaar, gebroed. Hetzelfde geldt voor de kast in de hooiberg van de voormalige boerderij Blokhoven. Interessant is dat het vrouwtje van Einde Gooi, later in het seizoen de kast op Blokhoven heeft betrokken, en daar opnieuw, bevrucht door een ander mannetje, eieren heeft gelegd. Ook dit nest werd vervolgens verlaten. (med. Roofvogelwerkgroep VWG, Pascal Gijsen).

Bosuil

Bosuil 1 territorium

1 territorium

Standvogel, geen nomadisch gedrag. Hoewel de bosuil hier en daar onder druk van de havik staat, vooral net uitgevlogen jongen schijnen gevoelig te zijn voor havik en vos, nog steeds een behoorlijk voorkomende vogel in het Gooi. Het aantal territoria sinds de jaren 70 was 1 à 2 met in 2000 een uitschieter naar 3 territoria.

Ijsvogel

Ijsvogel 1 territorium

1 territorium

Dit jaar was voor het eerst sprake van een broedgeval van de ijsvogel op Einde Gooi (med. Ijsvogelwerkgroep VWG, Jelle Harder).

Zwarte Specht

Zwarte Specht 1 territorium

1 territorium

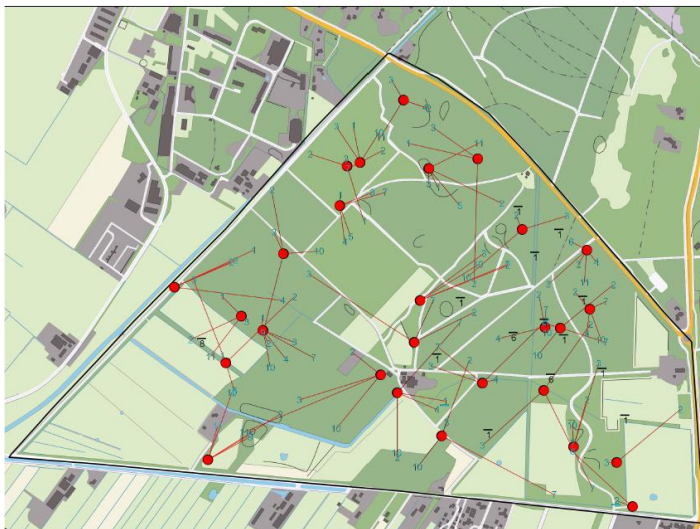

Zwarte spechten hebben grote territoria van 300-400 hectare. De soort is op Einde Gooi elk jaar met 1 territorium aanwezig. De dichtstbijzijnde territoria zijn te vinden in het noordwesten, het gebied de Zwarte Berg en aan de andere kant van de A27 in het Erfgooiersbos.

Grote Bonte Specht

Grote Bonte Specht 27 territoria

27 territoria

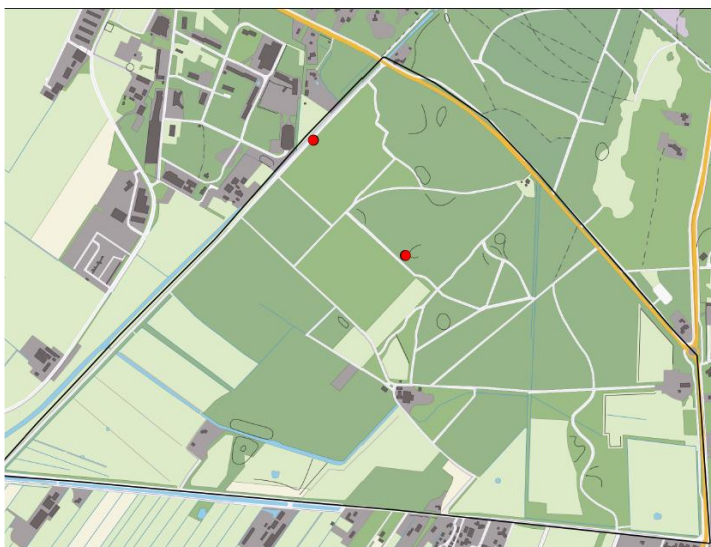
Zie ook Bijlage 3: SOVON autoclusteringkaart met de waarnemingen voor de grote bonte specht.

In de bosgebieden van het Gooi is sprake van een aanzienlijke dichtheid van deze soort van 10-20 paar per 100 hectare. De 27 aangetroffen territoria passen geheel in dit beeld.

Kleine Bonte Specht

Kleine Bonte Specht 2 territoria

2 territoria

De kleine bonte specht heeft behoefte aan een redelijk groot territorium van ca. 50 hectare en behoefte aan gevarieerd loofbos met veel dood hout. De verwachting is dat met het huidige beheer de soort de komende jaren weer kan toenemen. En daarmee hopelijk weer op de stand van rond 2000 komt nl. 5, 6 paar.

Witte Kwikstaart

Witte Kwikstaart 2 territoria

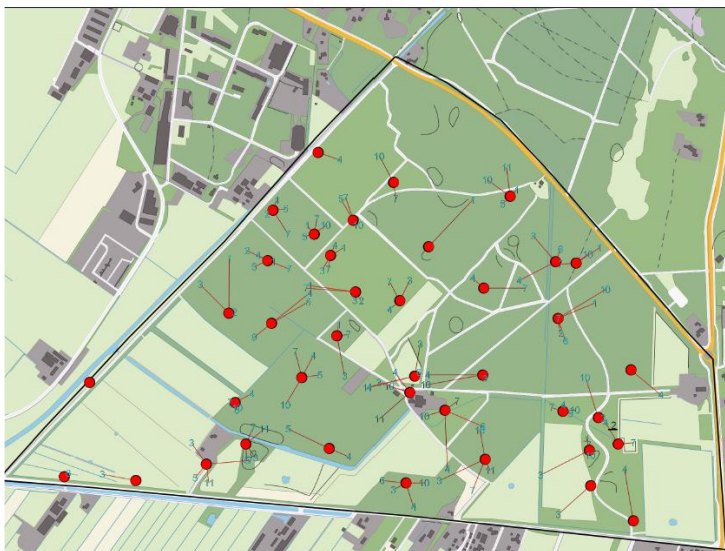

2 territoria

Een soort die zich thuis voelt rond een boerenbedrijf zoals dat op Einde Gooi wordt aangetroffen. Het aantal past in de lijn van de afgelopen jaren.

Winterkoning

Winterkoning 39 territoria

39 territoria

Een door de jaren heen met 30-40 paar stabiele soort.

Heggenmus

Heggenmus 4 territoria

4 territoria

Geen vogel van wat dichter bos, zoals uit de verspreiding blijkt. Heeft wel behoefte aan een goed ontwikkelde dichte struiklaag zoals die aan de randen van het inventarisatiegebied zijn te vinden.

Roodborst

Roodborst 41 territoria

41 territoria

Door de jaren heen met ca. 50 paar vertegenwoordigd met een uitschieter in 1989 met 95 paar! Een broedvogel die zich al gauw thuis voelt in bostypes als die op Einde Gooi met afwisselend bos met onderbegroeiing, struikgewas.

Gekraagde Roodstaart

Gekraagde Roodstaart 1 territorium

1 territorium

Vanaf de jaren 70 sterk in aantallen teruggelopen. De landelijke afname werd daarbij onder meer toegeschreven aan droogte in de Sahelzone waar de soort overwintert. De sterke afname op Einde Gooi kan daarnaast te maken hebben met het dichter worden van de bosbestanden. Het meer open maken van het bos, waar in het beheer al een begin mee is gemaakt, is dan ook perspectiefvol voor deze soort.

Roodborsttapuit

Roodborsttapuit 1 territorium

1 territorium

Territoria van de roodborsttapuit zijn bij vorige inventarisaties nog niet aangetroffen op Einde Gooi. Het is vooral een soort van drogere gronden met een open bodemvegetatie dus meer zoals in de omliggende gebieden rond de Hoorneboegsche heide.

Merel

48 territoria

Merel 48 territoria

De merel is na de vink de meest voorkomende broedvogel. Er is een evenwichtige verspreiding van deze soort over het hele landgoed.

Zanglijster

11 territoria

Zanglijster 11 territoria

De zanglijster heeft behoefte aan structuurrijk bos maar ook aan voldoende open plekken daartussen om te foerageren. Dat zal dan ook de reden zijn dat de soort zich wat beperkt tot de oostelijke kant van het landgoed waar het bos wat opener is. Ten opzichte van de jaren 70 is er wel sprake van een teruggang.

Grote Lijster

6 territoria

Grote Lijster 6 territoria

De grote lijster foerageert graag op gras- en bouwland, een omstandigheid die op Einde Gooi gunstig is. De soort komt door de jaren heen in lage aantallen voor, maar is wel stabiel.

Grasmus

Grasmus 1 territorium

1 territorium

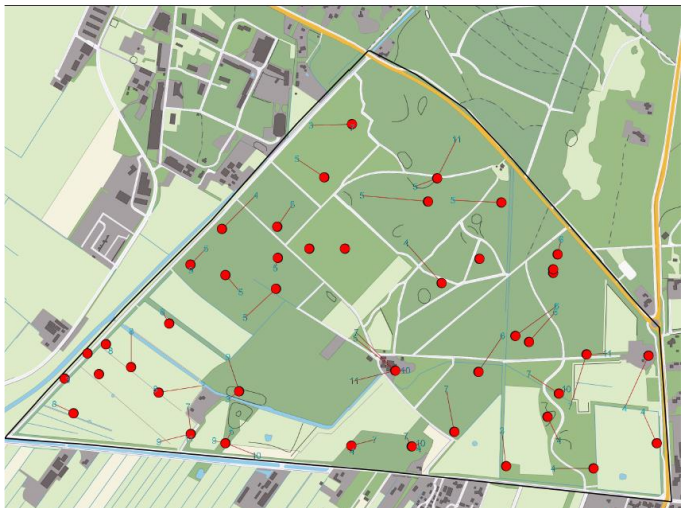

Alleen in de inventarisaties van 1969-1971 was sprake van meerdere territoria. Op zich bieden de vochtige open graslanden in het zuidwesten van het gebied voldoende mogelijkheden voor de soort: het aanbod van insecten in de struweelachtige begroeiing is daarbij van belang. Voor het Gooi zijn dergelijke omstandigheden op de overgang naar het open Vechtplassengebied belangrijk voor de toekomst van deze karakteristieke zanger.

Zwartkop

Zwartkop 43 territoria

43 territoria

Een vogel van opgaand bos met een niet al te dichte struiklaag. Opmerkelijk is de sterke toename vanaf de SOVON-inventarisatie in 2000 (Broedvogels van het Cronebos, Einde Gooi enz. SOVON-inventarisatierapport 2000). Dat ligt in lijn met de landelijke toename.

Fluiter

Fluiter 9 territoria

9 territoria

De aantallen van deze soort van hoger opgaand gemengd en loofbos –m.n. ook beukenbos- kunnen sterk fluctueren. Met 9 territoria is 2015 een prima jaar, niet eerder was sprake van zulke aantallen.

Tjiftjaf

24 territoria

Tjiftjaf 24 territoria

Een soort die zich zeer thuis voelt op het landgoed met een voorkeur voor de randen van of wat opener plekken in het wat oudere bos of in wat meer open stukken.

Fitis

5 territoria

Fitis 5 territoria

I.t.t. de tjiftjaf heeft de fitis wat meer voorkeur voor wat ijler, jonger bos dat nog in ontwikkeling is. Op Einde Gooi blijkt er een sterke voorkeur te zijn voor de westkant rond de met struweel begrensde graslandpercelen. Ten opzichte van de eerdere inventarisaties overigens een zeer lage score.

Goudhaan

17 territoria

Goudhaan 17 territoria

Standvogel van naald- en gemengde bossen. Voorkeur voor douglas en fijnspar. In de naaldbossen van het Gooi dan ook sterk vertegenwoordigd.

Grauwe Vliegenvanger

Grauwe Vliegenvanger 5 territoria

5 territoria

Redelijk constant door de jaren heen met een uitschieter naar 9 territoria in 2000.

Bonte Vliegenvanger

Bonte Vliegenvanger 4 territoria

4 territoria

De soort kwam tot 1968 waarschijnlijk niet in Het Gooi voor. Zonder nestkasten sterk afhankelijk van natuurlijke hopen met voorkeur voor gemengd bos. De territoria op Einde Gooi zijn allemaal natuurlijk. Door de jaren heen iets toegenomen.

Glanskop

Glanskop 5 territoria

5 territoria

In tegenstelling tot de matkop - die sinds de inventarisatie van 1989 niet meer als broedvogel is aangetroffen - weet de glanskop zich op een vrij laag niveau goed te handhaven. E.e.a. ligt in lijn met de landelijke trend. De stand van de matkop is inmiddels zo sterk afgenomen, dat hij in Nederland en andere landen op de Rode Lijst is beland (bron: SOVON). Er is nog geen duidelijke oorzaak bekend. De glanskop is een standvogel van opgaand loofbos. Opmerkelijk is wel dat de soort alleen in het oostelijk deel is aangetroffen.

Kuifmees

4 territoria

Kuifmees 4 territoria

Is de afgelopen decennia in zeer wisselende aantallen aangetroffen van 2 tot 16 territoria. De soort heeft veel belang bij de aanwezigheid van dennen. Standvogel.

Zwarte Mees

9 territoria

Zwarte Mees 9 territoria

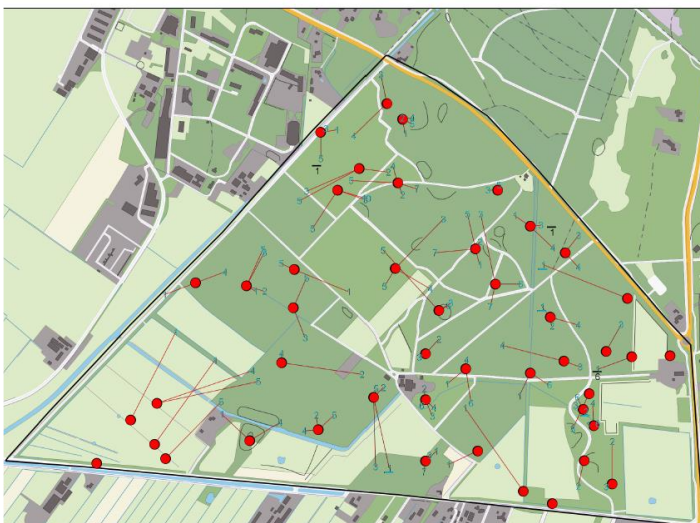

Net als de kuifmees een soort die voorkeur heeft voor naaldbos, maar dan vooral van sparren. In de winterperiode wordt gefoerageerd in sparren en beuken. De verspreiding concentreert zich in het noord-oostelijke deel.

Pimpelmees

45 territoria

Pimpelmees 45 territoria

Al jaren lang met de koolmees één van de meest voorkomende broedvogels op Einde Gooi. De aanwezigheid van veel natuurlijke nestholtes is van belang.

Koolmees

46 territoria

Koolmees 46 territoria

Als de vorige soort.

Boomklever

29 territoria

Boomklever 29 territoria

Doet het sinds de jaren '80 steeds beter. Dit is een landelijke trend en heeft vermoedelijk vooral met het ouder worden van het bos te maken. Favoriet is een biotoop met een afwisseling van beuk en eik.

Boomkruiper

38 territoria

Boomkruiper 38 territoria

Ook deze soort doet het de laatste jaren erg goed. Foerageert bij voorkeur op boomsoorten met een ruwere schors. Ouder worden van het bos, struweelvorming én het ontbreken van strenge winters leiden in de laatste inventarisaties tot hoge aantallen.

Gaai

Gaai 4 territoria

4 territoria

Het aantal waarnemingen bleef dit jaar wat achter bij eerdere inventarisaties. De verklaring daarvoor is ons onbekend. De habitat, een afwisselend gemengd bos met veel eik en open plekken is zonder meer geschikt. De invloed van de havik speelt mogelijk mee in het achterwege blijven van territoria in het noord-westelijk deel.

Zwarte Kraai

Zwarte Kraai 4 territoria

4 territoria

Broedt bij voorkeur in hoge bomen en in het geval van bos zoals op Einde Gooi aan de randen daarvan. Is daarbij als de vorige soort gevoelig voor predatie door havik.

Raaf

Raaf 1 territorium

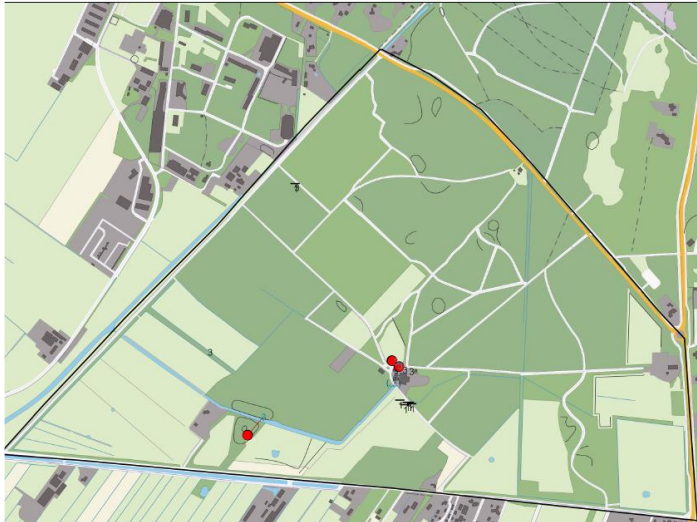
1 territorium

Sinds 2004 broedt de raaf in Het Gooi (landgoed Bantam). Ook op en rond Einde Gooi wordt de raaf al gedurende een paar jaar gesignaleerd. Het eerste broedgeval op het landgoed is van 2014.

Spreeuw

Spreeuw 3 territoria

3 territoria

Wat een bedroevend resultaat vergeleken met het broeden van de spreeuw begin jaren '70 (rond de 100), maar ook ten opzichte van 1989 (30). Spreeuwen prefereren halfopen, boomrijke landschappen. Ze foerageren graag op graslanden. In 1989 bevonden de territoria zich dan ook bij de boerderij Einde Gooi en langs de lanen en op overgangen naar de weilanden. Vanaf 1990 is er ook landelijk een sterke afname en staat de spreeuw zelfs op de Oranje lijst van Vogelbescherming Nederland.

Huismus

Huismus 1 territorium

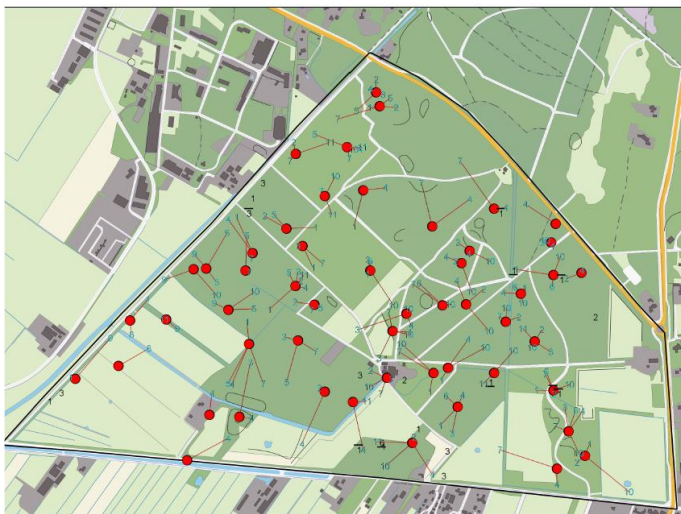

1 territorium

Komt de ringmus al vanaf de negentiger jaren niet meer voor in de broedvogelinventarisaties van Einde Gooi, voor de huismus geldt al bijna hetzelfde. De achteruitgang volgt daarmee de landelijke trend maar waar er v.w.b. de huismus in de steden gelukkig weer een positiever beeld is ontstaan, is dat voor Einde Gooi niet het geval. Een duidelijke oorzaak is – nu het gaat om een ecologisch gezonde situatie, genoeg rommelige hoekjes, nestgelegenheid e.d.- niet aan te geven.

Vink

Vink 52 territoria

52 territoria

De kampioen van Einde Gooi met 52 territoria. Het is dan ook een typische bos- en landgoedbewoner die op Einde Gooi uitstekend aan z'n trekken komt.

Groenling

Groenling 2 territoria

2 territoria

Door de jaren heen een kleine populatie die zich beperkt tot overgangssituaties binnen het landgoed.

Goudvink

Goudvink 3 territoria

3 territoria

In onze regio vooral ook een bewoner van de villawijken en, waaronder Einde Gooi, de landgoederen. Prefereert wat minder gesloten bos met een rijke struiklaag.

Appelvink

Appelvink 3 territoria

3 territoria

Broedvogel van ouder, wat hoger loofbos. Door de jaren heen altijd met waarschijnlijk niet meer dan een enkel broedpaar aanwezig, de laatste jaren een geringe toename.

6. CONCLUSIES

Het beeld van de broedvogelpopulatie van Einde Gooi sinds de rapporten uit 1969 e.v. laat zich voor een groot deel als een afspiegeling van de ontwikkelingen op nationaal niveau lezen. Zo zijn een aantal soorten die landelijk sterk zijn achteruitgegaan, ook op het landgoed verdwenen/verminderd. Niet minder dan 30 soorten zijn in de inventarisatie van 2015 niet meer als broedvogel waargenomen. Daar zitten soorten bij die er landelijk (sterk) op zijn achteruitgegaan: bijvoorbeeld boomvalk, patrijs, veldleeuwerik, spotvogel, matkop, geelgors, ringmus en wielewaal. En soorten waar Einde Gooi niet direct het geëigende habitat voor biedt als Kievit en kleine karekiet. Maar ook tal van soorten die er zich best zouden kunnen thuis voelen, bijv. boompieper, turkse tortel, huis- en boerenzwaluw, putter, kneu, tuinfluiter, staartmees, kauw en ekster. Niet altijd is een oorzaak aan te geven van het ontbreken van die soorten in 2015. Juist voor deze vogels is het de moeite waard na te denken of er iets door het scheppen van wat betere omstandigheden om tot broeden te komen, gedaan kan worden. De omstandigheden op Einde Gooi met onder meer een sterk ecologisch georiënteerd boerenbedrijf, bieden een gunstige uitgangspunt. Bloem- en insectenrijk grasland, hier en daar wat rietkragen rond de poelen, rijkere houtwallen en singels zijn juist ook voor de ornithologische waarde van belang.

Hier tegenover staan 5 soorten die in 2015 binnen de inventarisaties voor de eerste maal zijn waargenomen (nijlgans, kerkuil, ijsvogel, roodborsttapuit en raaf). N.B. de kerkuil neemt een bijzondere positie in, is afhankelijk van het aanbieden van kunstmatige nestgelegenheden. M.u.v. de roodborsttapuit die zich meer zal thuisvoelen op de aanliggende Hoorneboegsche Heide is zeker niet uitgesloten dat het om “blijvertjes” gaat.

Het toekomstig beheer van Einde Gooi zoals beschreven in de Natuurvisie 2006-2024 biedt ook kansen voor met name de soorten van ouder wordend bos met veel dood hout en hier en daar open plekken: de verschillende mezensoorten, spechten, bonte vliegenvanger bijv.

Het voorkomen van behoorlijke populaties bosmieren is gunstig voor een hervestiging van de groene specht. Hoewel er niet gericht op mierenhopen is geïnventariseerd, werden er op veel plaatsen nog steeds goed ontwikkelde mierenhopen aangetroffen.

En tenslotte: een aanzienlijk deel van de uniciteit en ecologische rijkdom van Einde Gooi is gelegen in de rustige ligging ten zuiden van de recreatief veel sterker ontwikkelde bossen en heidevelden rond het landgoed De Hoorneboeg. Het op handhaving van de rust gerichte beheer de komende jaren is daarom van groot belang.

Figuur 10: De winterkoning

7. GERAADPLEEGDE BRONNEN

Dijk, A.J. & A. Boele. 2011. Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek, SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen, 56 pag.

Dijk, A.J. e.a. 2012. Handleiding Autoclustering in BMP. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen, 23 pag.

Jonkers, D.A., Klein J., Rijnja L.F. Een natuurhistorische schets van het landgoed Einde Gooi. Vogelwerkgroep Het Gooi e.o., 1972

Jonkers, D.A. De broedvogels van Einde Gooi. Vogelwerkgroep Het Gooi e.o. 1972

Jonkers, D.A. De broedvogels van Einde Gooi 1980. Vogelwerkgroep Het Gooi e.o. 1980

Jonkers, D.A. De broedvogels van Einde Gooi 1989 Vogelwerkgroep Het Gooi e.o. 1989, 67

Jonkers, D.A. De broedvogels van Landgoed De Hoorneboeg. Vogelwerkgroep Het Gooi e.o., 233

Klaveren, F. van. e.a. (onder redactie van Sadée, C. en Vaandrager, F.). Einde Gooi Natuurvisie 2006-2024. Natuurmonumenten 2006

Prop, D. en P. Spoorenberg. 2014. Richtlijnen broedvogelinventarisatie VWG. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, 6 pag.

Kleunen, A. van. Broedvogels van Het Cronebos, Einde Gooi (... enz.) in 2000. SOVON-inventarisatierapport 2000/17

Scharringa, C.J.G., Ruitenbeek, W, Zomerdijk, P.J. 2010. Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland, Atlas van de Noord-Hollandse broedvogels 2005-2009.

Vogelwerkgroep het Gooi e.o., red. D.A. Jonkers et al. Vogels tussen Vecht en Eem, 1987

Broedvogels van Einde Gooi in 2015

BIJLAGEN

Bijlage 1: Overzicht waarnemingen broedgevallen

Species	21- mrt	6- apr	18- apr	2- mei	15- mei	16- mei	30- mei	4- jun	5- jun	13- jun	28- jun	Aantal autocluster territoria	Hoogste broedcode	Aantal normbezoeken	Totaal aantal in plot	Aantal buiten plot	Aantal niet bruikbare waarnemingen
	06:00 10:00	6:10 9:00	6:00 8:30	5:30 8:00	5:10 8:20	5:10 7:10	5:00 7:30	21:00 22:30	6:15 8:30	6:30 9:00	7:30 10:00						
Bezoeknr	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11						
Bezoektype	zonop	zonop	zonop	zonop	zonop	zonop	zonop	avond	ocht	ocht	ocht						
Nijlgans		1	2				1			1	1	1	3	-	6		1
Wilde Eend	1		1	1		1		1	1			1	5	-	6		1
Havik	1	1		2					1		1	1	6	-	6		1
Sperwer											1	1	16	-	1		0
Buizerd	1	2	3	1	1		2	1	1	3	5	3	16	-	19		1
Meerkoet	1							1				1	9	-	2		0
Holenduif	2	7	4	2	1		4		1	1	1	12	3	-	23		0
Houtduif		2	2		1	2	2		1	1	2	4	3	6,85	13		2
Koekoek								1				1	2	1,85	1		0
Kerkuil			1							1		1	13	-	1		0
Bosuil						1						1	1	-	1		0
Ijsvogel			2		1							1	1	-	3		1
Zwarte Specht	2	1	1		1					1		1	2	-	6		2
Grote Bonte Specht	23	27	24	13	4	10	17	4	6	13	7	27	16	6,85	148		0
Kleine Bonte Specht		1								1		2	2	-	2		0
Witte Kwikstaart	-1		3	1			1	1	1			2	3	-	7	1	1
Winterkoning	17	9	25 (1)	23	11	8	29	2	6	17	7	39	13	6,85	154	1	0
Heggenmus	2			1	1				1			4	2	6,85	5		0
Roodborst	32 (1)	43	33	19	12 (1)	15	24	6 (1)	6	21	2	41	2	6,9	213	3	23
Gekraagde Roodstaart					1							1	2	3,85	1		0
Roodborsttapuit			1									1	1	5,85	1		0
Merel	21	22	28	7	14	16	19	6	10	8	1	48	12	6,9	152		0
Zanglijster	14	5	4	6 (1)	-1	5	9 (1)			6		11	2	6,9	49	3	7
Grote Lijster	6 (1)			2		2				3		6	3	6,85	13	1	0
Grasmus									1			1	2	0,85	1		0
Zwartkop			8	9	16	13	20	5	12	7	6	43	2	5,85	96		0
Fluiter				5	3	3	5		1	2		9	2	4,85	19		2
Tjiftjaf		9	15 (1)	8	6	1	7 (1)	4	5	2	2	24	2	6,85	59	2	2
Fitis			2	1					2			5	2	5,85	5		0
Goudhaan	9	4	2	6	5		6			4	1	17	2	6,85	37		3
Grauwe Vliegenvanger						1	4		1	1		5	3	2,85	7		0
Bonte Vliegenvanger				3		3	2					4	7	4,85	8		0
Glanskop	2	1	3	3		1			1	2	1	5	2	6,85	14		2
Kuifmees			3				1					4	2	6,85	4		0
Zwarte Mees		3	6	7	1	3	2			1	2	9	2	6,85	25		0
Pimpelmees	29	17 (1)	36	23	17	9	8		6	2		45	6	6,85	147	1	0
Koolmees	28	18	42	37	9	17	21	3	5	2	1	46	12	6,85	183		0
Boomklever	15	29	17	8			2		3	13	2	29	6	6,85	89		1
Boomkruiper	24	8	16	23	12	7	22	2	7	16	4	38	2	6,85	141		0
Gaai	7	3	3	2	1				2	3	1	4	3	-	22		7
Zwarte Kraai	5	1	4	1		3	3	4	2	1	1	4	9	-	25		4
Raaf	1 (1)	1									1	1	13	-	3	1	0
Spreeuw	6	1	7		1	2						3	14	-	17		4
Huisemus						1						1	1	-	1		0
Vink	37	21	23	33	17	10	31	4	9	29	11	52	3	6,85	225		6
Groenling	1	2	2			1	1		1			2	3	-	8		2
Goudvink	2					1	1		1	1		3	2	-	6		1
Appelvink	1		1			1						3	2	6,85	3		0

Broedvogels van Einde Gooi in 2015

Bijlage 2: Overzicht waarnemingen niet-broedgevallen en zoogdieren

Species	21- mrt	6- apr	18- apr	2- mei	15- mei	16- mei	30- mei	4- jun	5- jun	13- jun	28- jun	Hoogste broedcode	Aantal norm bezoeken	Totaal aantal in plot	Aantal buiten plot	Aantal niet bruikbare waarnemingen
	06:00	06:10	06:00	05:30	05:10	05:10	05:00	21:00	06:15	06:30	07:30					
	10:00	09:00	08:30	08:00	08:20	07:10	07:30	22:30	08:30	09:00	10:00					
Bezoeknr	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11					
Bezoektype	zonop	zonop	zonop	zonop	zonop	zonop	zonop	avond	ocht	ocht	ocht					
Houtsnip	1											1	-	1		1
Turkse Tortel	1											1	6,85	1		0
Staartmees									1	1		3	-	2		2
Ekster					1							3	-	1		1
Putter	2											1	-	2		2
Kruisbek			1									1	-	1		0
Zoogdieren																
Haas	2	2	8	1		2	2		1	2	1		-	21		
Vos			1	1						1		1	-	3		
Das		1											-	1		
Ree	4	4	4				1	2		2	1		-	18		

Bijlage 3: Voorbeeld autoclusteringkaart met waarnemingen voor de grote bonte specht

